2026/1545

17.7.2026

SKLEP SVETA (EU) 2026/1545

z dne 29. junija 2026

o določitvi ukrepov, potrebnih za izvajanje Protokola št. 37 o finančnih posledicah izteka Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo ter o Raziskovalnem skladu za premog in jeklo, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije ter razveljavitvi Odločbe 2003/76/ES

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Protokola št. 37 o finančnih posledicah izteka Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo ter o Raziskovalnem skladu za premog in jeklo, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, ter zlasti člena 2, prvi odstavek, Protokola,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju odobritve Evropskega parlamenta ([1]),

v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo je prenehala veljati 23. julija 2002 v skladu s členom 97 navedene pogodbe. Vsa sredstva in obveznosti Evropske skupnosti za premog in jeklo (ESPJ) so se 24. julija 2002 prenesli na Evropsko skupnost.

(2) V skladu s Protokolom št. 37 o finančnih posledicah izteka Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo ter o Raziskovalnem skladu za premog in jeklo (v nadaljnjem besedilu: Protokol), ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije , se neto vrednost sredstev in obveznosti ESPJ, prikazanih v bilanci stanja ESPJ, obravnava kot sredstva, namenjena za raziskave v sektorjih, povezanih s premogovništvom in jeklarstvom, imenovana „ESPJ v likvidaciji“, ob zaključku likvidacije ESPJ pa „sredstva Raziskovalnega sklada za premog in jeklo“ (v nadaljnjem besedilu skupaj: sredstva).

(3) Protokol določa tudi, da se prihodki iz sredstev, imenovani „Raziskovalni sklad za premog in jeklo“ (RSPJ), v skladu s Protokolom in akti, sprejetimi na njegovi podlagi, uporabljajo izključno za raziskave v sektorjih, povezanih s premogovništvom in jeklarstvom, ki potekajo zunaj okvirnega programa za raziskave.

(4) Svet je 1. februarja 2003 sprejel Odločbo 2003/76/ES ([2]), ki določa pravila za izvajanje Protokola.

(5) Vrednost ustvarjenih prihodkov, namenjenih financiranju raziskovalnih projektov za premog in jeklo, se že več let zmanjšuje zaradi nizkih obrestnih mer, sredstva pa niso ustvarila dovolj prihodkov za financiranje trenutne letne dodelitve RSPJ v višini 111 milijonov EUR za razpise, določene z Odločbo 2003/76/ES. Zaradi izgub v letih 2022 in 2023 so bili razpisi v letih 2024 in 2025 v celoti financirani s prodajo sredstev. Za leto 2026 in morda tudi za naslednja leta bo vsak ustvarjeni dobiček le delno kril letno dodelitev in se ne pričakuje, da bo zadostoval za financiranje smiselnega delovnega programa.

([1]) Odobritev z dne 16. junija 2026 (še ni objavljena v *Uradnem listu*).
([2]) Odločba Sveta 2003/76/ES z dne 1. februarja 2003 o določitvi ukrepov za izvajanje Protokola o finančnih posledicah izteka Pogodbe o ESPJ in o Raziskovalnem skladu za premog in jeklo, ki je priložen Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti (UL L 29, 5.2.2003, str. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2003/76(1)/oj).

(6) Komisija je v okviru svojih prizadevanj za krepitev konkurenčnosti jeklarskega sektorja Unije in zaščito prihodnosti industrije v svojem sporočilu z dne 19. marca 2025 Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom „Evropski akcijski načrt za jeklo in kovine“ napovedala, da bi predlagala splošno reformo RSPJ, da bi poenostavila in dodatno pospešila naložbe v raziskave na področju jeklarstva. Taka pospešitev bi morala odražati potrebe sektorja.

(7) Energetski prehod od fosilnih virov energije, zlasti premoga, trenutno predstavlja izziv, zlasti glede potrebe po zagotovitvi pravičnega prehoda, zlasti za industrije in delavce v regijah, odvisnih od premoga. Dodatni izzivi vključujejo blažitev emisij metana iz premogovnikov v okviru izvajanja Uredbe (EU) 2024/1787 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]).

(8) Pričakuje se, da ESPJ v likvidaciji od avgusta 2027 ne bo imela niti obveznosti niti terjatev, kar bo omogočilo dokončanje njene likvidacije.

(9) Prodaja dela sredstev za financiranje raziskovalnih projektov v premogovniškem in jeklarskem sektorju je mogoča, ker ESPJ v likvidaciji ne bo imela obveznosti.

(10) Ob upoštevanju skupnih finančnih sprememb in premislekov politike bi bilo treba obseg raziskovalnega programa določiti tako, da se zagotovi, da se sredstva lahko uporabijo in pravilno izvajajo v skladu s cilji Protokola in načeli dobrega finančnega poslovodenja. Potrebe po zagotovitvi kritične mase za obseg raziskovalnega programa ni mogoče doseči zgolj z uporabo prihodkov ali omejenega dela preostalih sredstev. Zneski, potrebni za raziskovalni program, bodo zahtevali uporabo vseh sredstev. Zato bi moralo biti mogoče preostala sredstva uporabiti za zagotavljanje smiselne podpore zunaj okvirnega programa Unije za raziskave koristnim skupnim raziskovalnim projektom, ki imajo kritično maso za ustvarjanje dodane vrednosti Unije v premogovniškem in jeklarskem sektorju .

(11) Komisija je v svojem sporočilu z dne 26. februarja 2025 Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom „Dogovor o čisti industriji“ in Evropskem akcijskem načrtu za jeklo in kovine podprla poslovno upravičenost velikih naložb v Uniji v prihodnjih letih, tudi za jeklarstvo. Na podlagi te politične spodbude bi moral RSPJ prispevati k hitremu prehodu na čistejše tehnologije s financiranjem dela potrebnih raziskovalnih prizadevanj, vključno s pripravljalnimi raziskavami za velike naložbe in dodatnimi raziskavami, ki podpirajo uvedbo obsežnih naložb.

(12) Pričakuje se, da bodo razpisi v obdobju od leta 2027 do leta 2033 v višini do 120 milijonov EUR na leto ter v letu 2034 v višini zneska, ki ustreza razpoložljivim preostalim nedodeljenim sredstvom, spodbudili zasebne naložbe za povečanje konkurenčnosti ter pospešitev razogljičenja in zelenega industrijskega prehoda premogovniškega in jeklarskega sektorja. Zato bi bilo treba določiti ustrezne letne dodelitve, da se taki razpisi in smiselna podpora omogočijo do konca leta 2034.

(13) Da bi se dodelili vsi čisti prihodki iz naložb in olajšalo povečanje dodelitve za leto 2027 s 111 milijonov EUR na do 120 milijonov EUR, je primerno skrajšati časovni okvir pri dodeljevanju, tako da zaključene bilance stanja sredstev v letu n zajemajo dodelitev za leto n+1 v letih od 2026 do 2033, hkrati pa se ohranijo letne dodelitve, ki so že določene z Odločbo 2003/76/ES.

(14) Sedanjo porazdelitev proračunskih sredstev med raziskave na področju premogovništva in jeklarstva, ki znaša 27,2 % oziroma 72,8 %, podpirata oba sektorja in ostaja ustrezna glede na njune potrebe in absorpcijske zmogljivosti.

([3]) Uredba (EU) 2024/1787 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o zmanjšanju emisij metana v energetskem sektorju in spremembi Uredbe (EU) 2019/942 (UL L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj).

(15) Da bi se lahko prilagodili morebitnim potrebam po financiranju raziskav v premogovniškem ali jeklarskem sektorju v primeru nezadostne absorpcije v drugem sektorju, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije sprejme akte za spremembo tega sklepa, da se po potrebi leta 2034 spremeni odstotek financiranja, dodeljenega raziskavam, povezanim s premogom, in raziskavam, povezanim z jeklom, zato da se omogoči polna uporaba sredstev. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ([4]). Da bi se zagotovilo enakopravno sodelovanje pri pripravi delegiranih aktov, Evropski parlament in Svet vse dokumente prejmeta sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa imajo sistematično možnost udeležbe na sestankih strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

(16) Zato bi bilo treba Odločbo 2003/76/ES razveljaviti. Vendar je do zaključka likvidacije ESPJ primerno ohraniti uporabo člena 1 navedene odločbe do zaključka finančnih poslov ESPJ v likvidaciji –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Komisija je odgovorna za določitev ukrepov, potrebnih za izvajanje Protokola št. 37 o finančnih posledicah izteka Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo ter o Raziskovalnem skladu za premog in jeklo, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije.

2. Komisija je odgovorna za upravljanje finančnih poslov „ESPJ v likvidaciji“, po končani likvidaciji ESPJ pa „sredstev Raziskovalnega sklada za premog in jeklo“ (v nadaljnjem besedilu skupaj: sredstva).

Člen 2

1. Komisija sredstva upravlja tako, da za leta 2027 do vključno 2033 ohrani letno dodelitev Raziskovalnega sklada za premog in jeklo (RSPJ) v višini do 120 milijonov EUR za financiranje raziskav v sektorjih, povezanih s premogovništvom in jeklarstvom. Vsa preostala nedodeljena sredstva so del dodelitve za leto 2034, ki je enaka tržni vrednosti teh sredstev ob prenosu v RSPJ, ob upoštevanju tržnih pogojev. Ta dodelitev se uporabi za financiranje raziskav v sektorjih, povezanih s premogovništvom in jeklarstvom, v letu 2034 in naslednjih letih.

2. Raziskovalne dejavnosti za jeklo se osredotočajo na postopke trajnostne in nizkoogljične proizvodnje in končne obdelave jekla, ustvarjanje naprednih izdelkov iz jekla, vodilne trge, ohranjanje virov in krožno gospodarstvo, razvoj spretnosti in izboljšanje delovnih pogojev ter uporabo digitalnih tehnologij. Raziskovalne dejavnosti, povezane z raziskovalnimi projekti na področju premoga, se osredotočajo na upravljanje pravičnega prehoda, vključno s spremembo namena, nekdaj delujočih premogovnikov ali premogovnikov v postopku zapiranja ter z njimi povezane infrastrukture, vključno z regijami, v katerih se nahajajo, v skladu z uredbami (EU) 2021/523 ([5]), (EU) 2021/1056 ([6]) in (EU) 2021/1229 ([7]) Evropskega parlamenta in Sveta ter v skladu s členom 4(2) tega sklepa.

3. Letna dodelitev zneska iz odstavka 1 je sestavljena iz čistega prihodka iz naložb in denarnih zneskov, ki se ustvarijo s prodajo dela sredstev.

([4]) UL L 123, 12.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.
([5]) Uredba (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in spremembi Uredbe (EU) 2015/1017 (UL L 107, 26.3.2021, str. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj).
([6]) Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod (UL L 231, 30.6.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj).
([7]) Uredba (EU) 2021/1229 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. julija 2021 o instrumentu za posojila v javnem sektorju v okviru Mehanizma za pravični prehod (UL L 274, 30.7.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1229/oj).

Člen 3

1. Vsako leto se pripravijo izkaz poslovnega izida, bilanca stanja in finančno poročilo, ki ločeno od drugih finančnih poslov Unije prikazujejo investicijske transakcije in operacije upravljanja sredstev iz člena 2.

Računovodski izkazi iz odstavka 1 se priložijo računovodskim izkazom, ki jih Komisija vsako leto pripravi na podlagi člena 318 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in člena 247 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta ([8]).

2. Za transakcije in operacije iz odstavka 1 tega člena se uporabljajo pristojnosti Evropskega parlamenta, Sveta in Računskega sodišča glede nadzora in razrešnice, kot so določene v PDEU in Uredbi (EU, Euratom) 2024/2509.

Člen 4

1. Neto prihodek iz naložb iz člena 2 in denarni zneski, ustvarjeni s prodajo dela sredstev, predstavljajo prihodek v splošnem proračunu Unije. Ta prihodek in ti denarni zneski so posebej namenjeni financiranju raziskovalnih projektov v sektorjih, povezanih s premogovništvom in jeklarstvom, ki niso vključeni v okvirni program za raziskave. Tvorijo RSPJ, upravlja pa jih Komisija.

2. Prihodek in denarni zneski iz odstavka 1 se razdelijo v programih dela, pri čemer se 27,2 % nameni raziskavam, povezanim s premogom, 72,8 % pa raziskavam, povezanim z jeklom.

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 7, da se po potrebi spremeni odstotek financiranja, dodeljenega raziskavam, povezanim s premogom, in raziskavam, povezanim z jeklom, iz prvega pododstavka tega odstavka, zato da se omogoči polna uporaba sredstev v letu 2034.

3. Neto prihodek in denarni zneski, ki so rezervirani na podlagi odstavka 1 in so 31. decembra katerega koli leta še vedno na voljo, ter izterjani zneski se samodejno prenesejo v naslednje leto.

4. Odobrena proračunska sredstva v višini preklicanih prevzetih obveznosti samodejno zapadejo na koncu vsakega proračunskega leta. Rezervacije za prevzete obveznosti, ki se sprostijo zaradi preklicev, se dajo na voljo RSPJ.

Člen 5

Prihodek in denarni zneski, ki so na voljo za financiranje raziskovalnih projektov za leto n+1, se evidentirajo v bilanci stanja ESPJ v likvidaciji za leto n, po zaključku likvidacije pa v bilanci stanja sredstev RSPJ za leto n, vse do dodelitve preostalih sredstev v letu 2033 za leto 2034.

Člen 6

Upravne odhodke, ki nastanejo zaradi postopkov likvidacije, vlaganj in upravljanja iz tega sklepa, krije Komisija iz splošnega proračuna Unije.

Člen 7

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 4(2), drugi pododstavek, se prenese na Komisijo za obdobje osmih let od 6. avgusta 2026.

([8]) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

3. Prenos pooblastila iz člena 4(2), drugi pododstavek, lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 4(2), drugi pododstavek, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za en mesec.

Člen 8

Odločba 2003/76/ES se razveljavi.

Vendar se člen 1 Odločbe 2003/76/ES še naprej uporablja za finančne posle ESPJ v likvidaciji do zaključka likvidacije.

Člen 9

Ta sklep začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Luxembourgu, 29. junija 2026

Za Svet

predsednik

M. MOUSHOUTTAS